

Sídlo firmy Specchiasol v malebném italském Bussolengo s vlastní kultivací léčivých rostlin.

Fytoterapie není móda, ale kultura

Na český trh doplňků stravy před několika týdny vstoupil nealergenní propolis. S jeho získáním stejně jako s průmyslovým zpracováním fytoterapeutických přípravků a jejich etablováním v lékárenském portfoliu se neoddělitelně pojí historie italské společnosti Specchiasol.

Před nějakými čtyřmi desítkami let, v 70. letech minulého století, vyvrcholil boom syntetických léčiv. S tím, jak tyto průmyslově vyráběné přípravky vstoupily do nejzazších terapeutických zákoutí, zároveň naplno vyvstala některá negativa jejich „vítězství“. Šlo především o nadužívání některých z nich a četné nežádoucí účinky většiny z nich, což vyvolalo přirozenou reakci: určitou renesanci přírodních léčiv, především léčivých bylin, jimiž „kurýovaly“ zdravotní neduhy naše babičky.

Příroda léčí, ale bez vědy to už dnes nejde

A právě v oné době si italský farmaceut dr. Giuseppe Maria Ricchiuto, který se snažil v oblasti přírodních léčiv podnikat, uvědomil, že takto vzniklá situace se neobejde bez jednoho revolučního kroku: převedení výroby produktů přírodního léčitelství do průmyslové podoby. Proč podle něj nemohla do dneška vydržet síť malých krámků, kam bylinkářky nosily, co nasbíraly, a kde se dávkovalo tak, že to, co se dalo uchopit třemi prsty, představovalo „přesně“ jednu dávku?

„Především jsme museli vše převést na vědecký základ, tedy začít se seriózním výzkumem, etablovat jej na univerzitních pracovištích, zorganizovat studie, abychom prostudovali účinky různých substancí a mohli si jimi být jistí. Znamenalo to mj. začít s vytvářením literatury o nich: článků, studií, analýz, monografií, ale i populárních publikací,“ říká dr. Ricchiuto, který posléze založil vlastní vědeckou edici a sám je autorem monografie *Le Nuove Frontiere della Propoli*. Dalším krokem bylo založení firmy, která bude na bázi EBM vyvinuté přípravky vyrábět, a vytvoření adekvátních průmyslových technologií. Tak vznikla společnost Specchiasol.

Obě zmíněné fáze v sobě pak skrývaly neméně důležitý moment. Tím, že si přírodní léčitelství „obléklo moderní kabát“, přestalo skromně postávat bokem jako chudý příbuzný, jemuž nasloucháme, jen když už si nevíme rady, ale jinak nás nezajímá. Přípravky na přírodní bázi se staly integrální součástí moderního životního stylu; nejsou tedy jen položkou v regálech lékáren, ale obrážejí nový postoj ke světu, který se v 70. letech objevil. „Tento postoj znamená, že moderní a přínosné není všechno, co nově sjede z výrobních pásů, ale pouze ty produkty včetně léků, které jsou kompatibilní jak s vnější přírodou, tak prostředím našeho organismu,“ objasňuje dr. Ricchiuto.

Propolis, tradiční látka, jejímuž uplatnění už nic nebrání

Vlajkovou lodí produkce společnosti Specchiasol se stal nealergenní propolis. „Co chceš s touhle hroudou dělat, přivítala mě manželka po návratu z Chorvatska, odkud jsem si před třiceti lety přivezl první propolis. V té době totiž bylo velmi těžké ho sehnat,“ vzpomíná dr. Ricchiuto na své první „kontakty“ s látkou, s jejíž pomocí včely dělají z úlu dokonale aseptické místo a o níž z odborných studií, ale i historie věděl, že je lidskému organismu velmi prospěšná.

Propolis pocházející z různých oblastí totiž vždy bude mít rozdílné složení, odvislé od prostředí, ze kterého včely sbírají, tedy co všechno rostlinného a barevného je zaujme a co pak přinesou do úlu a zpracují. Proto se v propolisu občas najdou např. i látky z rumišť, účinek tudíž může být pokaždé jiný, je obtížné přípravky z propolisu dávkovat a navíc má díky příměsím alergenní potenciál.

PharmDr. Giuseppe Maria Ricchiuto,
ředitel společnosti Specchiasol,
při práci v laboratoři.

Po dlouhých letech výzkumů však sen dr. Ricchiuta o co do složení standardizovaném a nealergenním propolisu došel naplnění. „Roku 1990 byl podán první patent, jímž jsme prokázali účinnost proti stafylokokům a streptokokům, antioxidační, protivirový a imunomodulační účinek,” říká dr. Antonio Scialpi, technologický ředitel Specchiasolu a výzkumník z Milánské univerzity. Odtud byl už jen krok k patentu na propolis E.P.I.D. Zkratka znamená Estratto di Propoli Idrodispersibile Decerata – extrakt z propolisu, dispergovatelný ve vodě a zbavený vosků. Účinnými látkami jsou polyfenoly, jejichž oddělení od alergenního zbytku se docílí s pomocí mikroorganismu *Lactobacillus helveticus*, jenž obsahuje specifický enzym s cinnamoyl esterázovou aktivitou a který alergenní látky napadá a poškozují.

Nemalý potenciál nealergenního propolisu si již stačili ověřit i někteří čeští lékaři. „Italští pediatři čistěný propolis označují za přírodní antibiotikum, na které nebyla doposud zaznamenána rezistence. Jeho využití v pediatrii může snížit odolnost – rezistenci patogeních bakterií na klasická antibiotika, která dnes vzniká díky jejich mnohdy zbytečnému užívání. Je známo, že příliš časté a ne vždy opodstatněné užívání antibiotik významně zvyšuje rezistenci mikroorganismů a ve svém důsledku vede k neúspěchu léčby závažných mikrobiálních infekcí. Jinak řečeno, když si pomůžeme propolisem v prevenci lehkých infekcí, udrží si klasická antibiotika účinnost na skutečně závažné infekce, kdy se bez nich neobejdeme,” říká brněnský pediatr MUDr. Miroslav Černý.

Příroda se v technologiích neztrácí, ale cizeluje

Od doby, kdy Evropou, především Francií, Německem a Itálií, proběhla první vlna zájmu o přípravky na přírodní bázi, už v řece Adiži, která protéká krajinou, v níž má společnost Specchiasol svoji pěstební základnu, protéklo hodně vody. Rozsáhlé půdní plochy, na nichž roste levandule lékařská, měsíček lékařský, heřmánek pravý, echinacea, kalifornský mák či olivy, se pozvolna zvětšují a nacházejí se už nejen v okolí Verony a jezera Lago di Garda, ale také na jihu Itálie. K dalším rostlinám, s nimiž se ve Specchiasolu pracuje, patří například harpagovník ležatý, kadidlovník pilovitý, chilli papričky a borovice přímořská, jež tvoří základ přípravek řady využívané u bolestí pohybového aparátu.

Avšak ať jde o bolesti svalů, šlach a kloubů, propolis, nebo dermatologickou a kosmetickou řadu, všechny rostlinné substance, které jsou jejich součástí, procházejí od pěstování až po expedici přísně kontrolovanými technologickými procesy. Ty jsou zárukou standardizovaného složení, čistoty a spolehlivého účinku, což našlo vyjádření i v Ceně kvality, již Specchiasolu udělil italský úřad pro průmyslové inovace. Cenu dr. Ricchiuto obdržel z rukou prezidenta společnosti Ferrari, který byl tehdy předsedou onoho úřadu.

Cesta, již společnost Specchiasol do dneška ušla, je důkazem, že citelný tlak umělého prostředí, ve kterém je nám, moderním lidem, dáno žít, nelze řešit útekem zpět do lesů, jak se environmentální problém stále někdy prezentuje. Jeho adekvátním řešením je vývoj takových technologií a takových produktů, které si, jak výše zmiňuje dr. Ricchiuto, rozumějí s přírodou v nás i mimo nás.

INSIEME DAL 1990